

Outdoor Design of Darulaman Palace Complex and its Effects on Location Identification

Mohammad Nasim Mahjoob*¹, Dr. Mohammad Ali Tabarsa², Dr. Asadollah Movahedi³

1- Master of Urban Design, Urban Planning Engineer of the Ministry of Rural Development

2- Doctor of Engineering, Faculty Member of Payame Noor University

3- Doctor of Engineering and Construction Technology, University Lecturer

Abstract:

From ancient times open spaces in architecture and urbanization have been considered and it can be said that no building was erected unless the organization and proper formation of open spaces were also considered by the architect. Open spaces can be considered as part of the human environment that its proper design is important. This research is a descriptive-analytical study and was carried out with data gathering method. In this study, considering the open space around the Palace of Dar-allaman, a SWOT analysis has been compared and a lot has been suggested for the palace around the palace. The results of this study showed that the use of open spaces would ensure the security of urban spaces by bodies through the creation of privacy, hierarchy and protection of climatic conditions, as well as the increase of social interactions and new construction combined with identity and sustainable patterns, as well as enjoying an acceptable level of leisure facilities, travel and other urban services, and causing an association between buildings and tissues within them, and its direct impact on urban and urban landscape. In general, the integrity of texture, identity and legibility, security and beauty are the direct result of the combination of buildings, and urban landscape is not limited to separate open spaces such as the park, garden, etc., but all the small of open spaces between residential and non-residential masses have the considerable visibility impacts that emphasizing them through the appearance of bodies creates the overall vision of a city. Also, the results of the hypotheses of this paper showed that Palace of Kabul is a key element for the identity of the city of Kabul, and the open spaces of the Darulaman Palace and its use can enhance the identity of the city. The historic significance of the Palace has made this place a component of the identity of the sector. Therefore, the hypotheses of this research were confirmed.

Keywords: open space design, spatial identification, historical monuments, Darulaman Palace

Citation: Mahjoub Mohammad Nasim, Tabarsa Mohammad Ali, Movahedi Assadollah (2020) Open space design of Qasrdaralaman complex and its effects on location identification. Journal of Urban Planning and Architecture, Volume 1, Number 1, pp. 65-81

طراحی فضای باز مجموعه قصر دارالامان و تأثیرات آن بر هویت بخشی مکان

محمد نسیم محبوب*^۱، دکتر محمدعلی طبرسا^۲، دکتر اسدالله موحدی^۳

۱- ماستر طراحی شهری، انجینر شهرساز وزارت انکشاف دهات

۲- دوکتری مهندسی، عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور

۳- دوکتری مهندسی و تکنولوژی ساخت، مدرس دانشگاه

چکیده

از دیر باز فضاهای باز در معماری و شهرسازی مورد توجه بوده و می توان گفت هیچ بنایی احداث نمیشده مگر آن که ساماندهی و شکل گیری صحیح فضاهای باز آن نیز مدنظر معمار بوده است. قصر دارالامان که با اسلوب معماری اروپایی، در دوره ی پادشاهی امان الله خان ساخته شد، بعد از سپری شدن یک قرن هنوز هم از آثار ارزشمند معماری کشور ماست. این پژوهش توصیفی - تحلیلی می باشد و باروش گردآوری اطلاعات انجام گرفته است. در این تحقیق طبق بررسی که درخصوص فضای باز اطراف قصر دارالامان در نظر گرفته شده است باروش SWOT مقایسه ای بین آنها شده است و موارد زیادی برای اطراف قصر پیشنهاد گردیده است. نتایج این تحقیق نشان داد که کاربرد فضاهای باز باعث تأمین امنیت فضاهای شهری توسط بدنه ها از طریق ایجاد حریم، سلسه مراتب و حفاظت از شرایط آب و هوایی می شود و همچنین باعث افزایش تعاملات اجتماعی و ساخت و سازهای جدید آمیخته با هویت و الگوهای پایدار سنتی و نیز بهره مندی از سطح قابل قبول امکانات گذران اوقات فراغت، عبور و مرور و سایر خدمات شهری و موجب برقراری پیوند کالبدی بین مساکن و بافتهای در برگرنده آنها و تاثیر مستقیم آن بر سیما و منظر شهری . به طور کلی یکپارچگی بافت، هویت و خوانایی، امنیت و زیبایی نتیجه مستقیم ترکیب بدنه هاست. همچنین نتایج فرضیه های این مقاله نشان داد که قصر دارالامان شهر کابل یک عنصر شاخص برای هویت بخشی مکان شهری کابل محسوب می شود و نیز فضای باز مجموعه قصر دارالامان و استفاده از آن می تواند بار هویت بخشی به این شهر را تقویت کند . همچنین اهمیت تاریخی قصر دارالامان این مکان را به عنوان یک عنصر شاخص هویت بخش تبدیل کرده است. لذا فرضیه های این تحقیق تایید گردید .

واژگان کلیدی: طراحی فضای باز، هویت بخشی مکانی، بناهای تاریخی، قصر دارالامان

استناد: محبوب محمد نسیم، طبرسا محمد علی، موحدی اسدالله (۱۳۹۹) طراحی فضای باز مجموعه قصر دارالامان و تأثیرات آن بر هویت بخشی مکان. فصلنامه علمی پژوهشی شهرسازی و مهندسی، دوره اول، شماره اول، ص ۸۱-۶۵

* این مقاله مستخرج از پایان نامه با موضوع (طراحی فضای باز مجموعه قصر دارالامان و تأثیرات آن بر هویت بخشی مکان) می باشد.

مقدمه

افزایش شمار جمعیت انسانی و نیاز به توسعه سکونتگاههای انسانی به طور اعم و سکونتگاههای شهری به طور اخص از یک سو و لزوم ایجاد فضاهایی قابل زیست و با هویت برای این جمعیت از دیگر سو باعث توجه به مبحث هویت در قالب فضاهای سکونتگاهی در طی دهه های اخیر شده است. (یزدانی، یاری ۱۳۸۶). طراحی شهری با کیفیت کالبدی و فضایی محیط سر و کار دارد. هر فضایی را در شهر نمی توان فضای شهری دانست، مگر آنکه بر اساس قواعد زیبایی شناسی شکل گرفته باشد. قدمت طراحی شهری به شکل گیری نخستین سکونتگاه های می رسد، اما از لحاظ معنی و مفهوم به قدمت معماری است. موضوع طراحی در جوار بافت های تاریخی از یک سو نیازمند شناخت انسان معاصر و شیوه زندگی اوست و از سوی دیگر استانداردها و ضوابط طراحی مشخصی را می طلبد که باید مورد توجه قرار گیرند. از میان عوامل نقش هویت یکی از مهمترین مسائل و چالش های پیش روی جوامع در حال توسعه، در طی فرآیند جهانی شدن و جهانی سازی عصر حاضر است. اسکان شهری میتواند منبع انکشاف باشد، که نه تنها به سادگی مشکلی است که باید حل و فصل شود. تبدیل اجتناب ناپذیر اسکان شهری فرصت ها و چالشهایی داده شده را در شکل فعلی و ساختار شهرهای عمده، ارایه مینماید. بنابر این توجه به عناصر شهری و هویت بخشی به مکان های شهری می تواند در پیوند بار تاریخی مکان ها و با ساکنان شهری مناسب باشد. کشور افغانستان به نسبت قدمت تاریخی سرزمینی خود دارای شهرهای بزرگ و صاحب نام و نشان در ادوار مختلف بوده است که کابلستان یا شهر کابل مدت زیادی با این نام و نشان دارای ابهت و عظمت بزرگی در تاریخ این سرزمین محسوب می شود.

لذا هدف کلی این تحقیق شناسایی ارزش و اهمیت قصر دارالامان به عنوان یک عنصر شاخص شهری در کابل است و اینکه طراحی فضای باز مجموعه قصر دارالامان کابل و تاثیرات آن بر هویت بخشی مکان در احیا هویت شهری و سابقه تاریخی این شهر کمک خواهد کرد. همچنین شناسای عوامل تاثیر گذار بر هویت شهری، نقش عناصر شاخص شهری بر هویت بخشی مکان از دیگر اهداف این مقاله می باشند. در حقیقت این پژوهش می خواهد به این سوالات پاسخ دهد که: طراحی فضای باز قصر دارالامان تا چه میزان می تواند در احیا هویت تاریخی شهر کابل کمک کند؟ و آیا طراحی فضای باز قصر دارالامان تاثیری در احیا هویت تاریخی شهر دارد؟ و در نهایت چگونه می توان با طراحی فضای قصر به بار هویتی مکان کمک کرد؟

مبانی نظری تحقیق

فضاهای باز شهری

شهر به معنای کامل یک سیستم باز است. یعنی نمی تواند از هر نظر کامل و مجموعه ای از تمام عناصر لازم جهت ادامه حیات خود باشد (بحرینی، ۱۳۷۸). فضاهای شهری، تمرکزی رسمی بر روی فعالیت های شهری دارد در حالی که فضاهای باز، غیر رسمی، طبیعی و پارک مانند می باشند. (پاکزاد، ۱۳۸۶). فضای باز شهری از دیر باز تا کنون بستر تعاملات اجتماعی بوده است. فضاهای شهری مطلوب، فضایی است که به نیاز های انسان پاسخ گو باشند. نیاز های انسان در فضاهای شهر بر اساس الگوی سلسله مراتب نیاز های مازلو عبارتند از: راحتی، آسودگی، حضور فعال و غیر فعال در فضا و پیچیدگی مطلوب (کشف) فضا. (عباس زادگان، ۱۳۸۳).

مفهوم هویت

هویت دو وجه آنتولوژیک و اپیستمولوژیک به لحاظ فلسفی و یک وجه رفتاری به لحاظ روانشناختی دارد. وجه آنتولوژیک آن بودن به یک شکل خاص و داشتن تمایز با عدم و یا دیگری است. این بودن دو قسمت نومن یا ذات و فنومن یا پدیداری و رفتاری آن بر حسب برآورد ضرورت ها نیازها و خواست ها تاویل نمود. وجه روانشناختی الگوهای عملکردی متمایز یک پدیده

را در طولانی مدت در رابطه با ضرورت های موجودانسانی جلوه گر می سازد و. در این وجه کاراکتر پدیده بر پایه وحدت و انسجام مجموعه رفتارها در طول زمان در برابر تغییرات ظاهری و مقطعی به شکل هویت آن پدیده شناخته می شود.

وضعیت موجود قصر دارالامان

در قصر صحنه خیابان های معاصر با به هم ریختگی فراوان اثاثیه و تجهیزاتی پدیده ای نسبتاً جدید است. ظرف های پلاستیکی و یکبار مصرف، فرهنگ دور ریختن خود ظرف و در نتیجه سطل های زباله را به همراه آورد که در همه جا به چشم می خورد. در ابتدا این اجزای مختلف تجهیزات خیابانی به شیوه ای ناهماهنگ طراحی شدند. این وضع را نوع مواد جدید و خیم تر کرد. اما با ظهور طرحهای احیای شهری؛ نظیر خیابانهای پیاده، معابر ساحلی و نواحی تاریخی، توجه بیشتری به اهمیت طراحی منظر خیابانی از جمله سنگ فرش و تجهیزات خیابانی معطوف شد. اثاثیه و تجهیزات خیابانی در هویت بخشیدن به یک مکان یا ایجاد یا اصلاح فضاهای شهری کمک مؤثری می کنند؛ برای مثال: با استفاده از آب نما می توان یک کانون ایجاد کرد و ورودی ها و لبه ها را از طریق مکان یابی درست تیرهای چراغ برق و درختان مشخص نمود. بمنظور ایجاد موانع، بر سر راه وسائط نقلیه تیرک نصب می کنند. تیرک ها را می توان به جای جداول یا در ترکیب با آنها استفاده کرد. برای عدم آشفستگی خیابان و جلوگیری از ایجاد موانع غیر لازم در آن، باید در مکان یابی تیرک ها دقت شود. همچنین میتوان از تیرک های کم ارتفاع به عنوان صندلی استفاده کرد و در مناطق پیاده رو یا پارکینگ، لوازم روشنایی کم ارتفاع، روی آنها نصب کرد که در مجموعه فضای اطراف قصر این مورد رعایت نشده است. یک عنصر تشکیل دهنده فضای شهری، شهروندان می باشند. پس شناخت خصوصیات شهروندان در یک فضای شهری از اهمیت زیادی برخوردار است. با توجه به کاربری های فعلی در منطقه اطراف قصر دارالامان و موقعیت آن در شهر کابل، تا حدودی می توان به خصوصیات فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی مراجعین به این منطقه پی برد.

بسیاری از مراجعین نیز به صورت گذری برای رفتن به نقطه دیگری از شهر از این مکان عبور می کنند. این رفت و آمد به گونه ای می باشد که در برخی ساعات روز تا کسی های و سایر وسایل حمل و نقل عمومی قادر به جوابگویی به حجم بالایی مسافری نمی باشند تراکم جمعیت در منطقه اطراف قصر و خیابان های همجوار آن در زمان های مختلف متفاوت است و دلیل تراکم جمعیت نیز بخاطر کاربری های اطراف این مجموعه و همجواری آنها می باشد. به دلیل نقش دسترسی که این منطقه ایفا می کند و به شهر دسترسی دارد، تراکم جمعیتی عبوری بالا میباشد. با وجود ملی بوس های زیادی که از مسیر عبور می کنند، همواره مسافران زیادی نیز به قصد سوار شدن بر تاکسی در اطراف خیابانهای ایستند و مسافرکش های شخصی و تاکسی ها برای سوار کردن مسافران کنار خیابان تجمع می کنند. به دلیل عدم مدیریت صحیح برای ایستگاههای مناسبی برای سوار و پیاده شدن مسافری از موتورها موجود نمی باشد و مسافری و راننده ها مجبور هستند برای پیاده یا سوار شدن از کنار سرک عمومی استفاده نمایند و به دلیل ازدحام و حجم زیاد موتورها این کار باعث بوجود آمدن راه بندیهای زیادی می گردد. همچنین پارکینگ مشخصی برای موتورها در آنجا وجود ندارد و معمولاً از سطح پیاده رو و سایر نقاط نامناسب برای پارک استفاده می کنند. که در مجموعه فضای اطراف قصر این مورد رعایت نشده است. بافت منطقه اطراف قصر تشکیل شده از قطعات خالی و قطعات تاریخی. بدنه ها عناصر عمودی محدود کننده فضا هستند که بیشترین اثر را در سیمای بصری یک فضای شهری دارند. بدنه ها می توانند شفاف یا کدر، یکنواخت یا متنوع و ... باشند.

در بعضی فضاها عناصر عمودی محدود کننده فضا درختان یا نرده و ستون ها هستند که در این منطقه درختان نقش بسزایی در این امر دارند. با توجه به طرح بهسازی پیاده روها در شهر کابل که در منطقه اطراف دارالامان در حال اجرا میباشد تا حد زیادی سعی می شود به تابلوها و علائم ترافیکی، جدول ها، سطل های زباله و تقسیمات شهری توجه نمایند

روش تحقیق

این بخش شامل بررسی نوع روش تحقیق، ابزار گردآوری داده ها بوده و روش های تجزیه و تحلیل تحقیق را بیان می نماید. برای اتمام این فصل تحقیق مطالعه تفصیلی اسناد موجود، اسناد و راپور های معتبر ملی و بین المللی، گزارش شهری از وزارت محترم شهرسازی، شهرداری کابل، شناخته شده از افراد محلی به نشر سپرده شده است و با توجه به چگونگی تحقق این اهداف به بررسی نقاط قوت و ضعف پرداخته و در نهایت پیشنهاد هایی را با توجه به نتیجه گیری کلی و اثبات یا رد فرضیه های تحقیق ارائه می دهد. این تحقیق بر اساس هدف از نوع تحقیقات عملی و بر اساس ماهیت و روش از نوع تحقیقات توصیفی - تحلیلی میباشد. در تحقیق حاضر پس از طرح سؤال اصلی تحقیق و تدوین فرضیه ها، به گردآوری اطلاعات مباحث نظری پرداخته شد، در مباحث نظری تعاریف، سیر تکوین، نظریه ها، تحولات جهانی و نمونه ها بررسی شد. سپس منطقه مورد مطالع بررسی شد و داده ها و اطلاعات لازم طبقه بندی گردید. بعد از آن وضع موجود نمونه موردی بررسی گردید، سپس داده ها طبقه بندی و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و در نهایت فرضیه ها ارزیابی شد و پس از آن جمع بندی و نتیجه گیری به عمل آمد و پیشنهادات تحقیق مطرح گردید. بعد از جمع آوری و طبقه بندی آمار و اطلاعات وضع موجود، این داده ها با استفاده از تکنیک ها و روشهای آماری توصیفی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. سپس با استفاده از جدول SWOT به تحلیل و و انالیز نتایج به دست آمده می پردازیم. روش و ابزار گردآوری اطلاعات به کار گرفته شده این تحقیق به دو روش کتابخانه ای و میدانی صورت گرفته است روش کتابخانه ای با استفاده از فیش، جدول، نقشه و کروکی و ترکیبی از آنها و روش میدانی روش میدانی با استفاده از مصاحبه و مشاهده انجام گرفته است. محدوده انتخاب شده این تحقیق سرک دارالان و فضای باز اطراف قصر دارالامان در شهر کابل می باشد که به عنوان یک مرکز توسعه تاریخی و مدرن در حال حاضر می باشد. جامعه تحقیق شهر کابل و بعد منطقه اطراف قصر دارالامان می باشد که شامل مردم محل و شهروندان و.. میباشد. در این مقاله بعد از تدوین ایده پژوهش و تعیین مسایل مورد نظر و تدوین اهداف، به بررسی ادبیات و مبانی نظری مرتبط پرداخته سپس با انتخاب مطالعه موردی و گردآوری اطلاعات لازم، تحلیل مکانی و فضایی (فضای اطراف مجموعه قصر دارالامان) مورد تجزیه و تحلیل قرار می گیرد.

پروژه طراحی و بازسازی قصر دارالامان

مشکلات عمده قصر دارالامان باعث شد تا طرح بازسازی و طراحی جدید را آغاز نمایند. که اینجا به آنها اشاره می نمایم.

۱- بیش از ۵۰٪ تخریب اساسی ساختمانی

۲- بیش از ۱۰۰٪ تخریبات کلی سطحی وزیر بنایی

۳- از بین رفتن ۱۰۰٪ سیستم ابرسانی و تخنیکی و برق رسانی

۴- از بین رفتن ۱۰۰٪ محوطه و ساحه اطراف

۵- عوارض تخنیکی در استراکچر

۶- عوارض تخنیکی در سیستم سقف (چت) به دلایل بمبارد و زلزله

تصاویر منطقه مورد مطالعه، برگرفته از چهارچوب طراحی شهری کابل

- ۱- سیستم ابرسانی به طور کامل عوارض دارد و باید مجددا طراحی و اعمار گردد
 - ۲- سیستم عایق بندی چت ها و ایزولاسیون عوارض جدی دارد که باید مجددا طراحی و اصلاح گردد.
 - ۳- سیستم عایق بندی اطراف قصر به دلیل قدمت بسیار از بین رفته است به همین دلیل نم و رطوبت قصر را تهدید می کند
 - ۴- زلزله اخیر صدماتی به استراکچر بنا وارد کرده است که باید در بعضی از نقاط استراکچر محکم کاری گردد.
 - ۵- به دلیل وجود نم و رطوبت در قصر بعضی از گچ کاری های، رسامی های و مینیاتورها از بین رفته یا در حال از بین رفتن است که در اسرع وقت باید اصلاح و اعمار گردد
- پروژه ترمیم و تحکیمات اساسی قصر دارالامان از سال ۱۳۹۴ و با اهداف حفظ میراث های فرهنگی و تاریخی کشور، جلب و جذب توریسم، احیای هنر معماری دوران امانیه، شروع به کار کرده است.

آزمون فرضیه ها:

فرضیه اصلی:

فرضیه اصلی این تحقیق این بوده است که: به نظر می رسد که قصر دارالامان شهر کابل یک عنصر شاخص برای هویت بخشی مکان شهری کابل محسوب می شود.

فرضیه اول: به نظر می رسد طراحی فضای باز مجموعه قصر دارالامان و استفاده از آن می تواند بار هویت بخشی به این شهر را تقویت کند.

فرضیه دوم: به نظر می رسد اهمیت تاریخی قصر دارالامان این مکان را به عنوان یک عنصر شاخص هویت بخش تبدیل کرده است.

از آنجایی که «هویت» مجموعه‌ای از صفات و مشخصاتی است که باعث «تشخص» یک فرد یا اجتماع از افراد و جوامع دیگر می‌شود؛ شهر نیز به تبعیت از این معیار، شخصیت یافته و مستقل می‌گردد. مقوله هویت به طور عام و هویت شهری به طور خاص از جمله مقولاتی است که به جهت نقشی که در شناخت افراد، اشیا، اجتماعات و مکان‌ها دارد، حائز اهمیت فراوان است. علی‌رغم اهمیت این موضوع در دوران اخیر بحران هویت شهری به صورت نگران‌کننده‌ای احساس می‌گردد شهرها و فضاهای شهری در گذشته از استقلال، شخصیت و هویت ویژه‌ای برخوردار بوده‌اند؛ در حالی که آنچه از اغلب شهرهای کنونی در ذهن عموم شکل می‌گیرد جز مجموعه‌ای از ساختمان‌های بلند، خیابان‌ها، ادارات و پارک‌ها نیست که در نتیجه آن، تعلق خاطر به این فضاها به مرور کمتر و کمتر می‌شود. در واقع باید گفت در دوره معاصر و به‌خصوص در سال‌های اخیر ساختن برای ساختن و نه ساختن برای زیستن مجالی را برای توجه به مقولاتی مهم و عمیق همچون هویت در شهرسازی و معماری باقی نگذاشته است.

قصر دارالامان به عنوان یک عنصر شاخص

قصر دارالامان در جنوب غربی شهر کابل، در منطقه ی چهار دهی کابل قرار دارد. قصر دارالامان یک اثر تاریخی می‌باشد. این عمارت به خصوص دیوارها و پایه‌های آن از سنگ خشت، سمنت، چونه و آهن ساخته شده است و سبک آن قدیمی و باستانی می‌باشد. بوجه عنوان یک شاخص هویت بخش در شهر کابل قرار دارد. درخصوص فرضیه‌ها باید گفت که طراحی فضای باز اطراف قصر دارالامان نقش عمده‌ای در هویت بخشی این شهر دارد و همچنین یک عنصر تاریخی و شاخص می‌باشد که می‌توان از آن استفاده نمود

تجزیه و تحلیل:

مهمترین نتایج و پیامدهایی که در اثر طراحی فضای باز اطراف قصر ارائه شده است و تأثیرات بر شهر در جهت افزایش کیفیت‌ها می‌گذارد عبارت است از:

- توسعه قابل توجه وسائط نقلیه عمومی چون مترو و اتوبوس با استفاده از آخرین فناوری‌ها، علاوه بر تأثیر محسوس کاهش اتومبیل در شهر و در نتیجه کاهش آلودگی، منجر به افزایش تردد پیاده‌شهروندان در شهر نیز شده است.

- توسعه مراکز متعدد شهری شامل خدمات تجاری و تفریحی، میادین و پیاده‌راهها که علاوه بر افزایش قابل توجه فضای سبز منجر به حضور بیشتر مردم در فضای شهری شده است.

- افزایش قابل توجه المانهای شهری شامل علائم راهنما، مبلمان شهری، المان‌های نمایشی - بیانی (تندیس‌ها و یادمان‌ها) جهت اطلاع‌رسانی و افزایش دانش و بینش عمومی.

- افزایش پارک‌ها - جنگلها در درون شهرها که علاوه بر تأثیر قابل توجه به کیفیت هوای شهری منجر به زیبایی بصری قابل توجهی شده است.

تجزیه و تحلیل اجتماعی اقتصادی :

در اطراف مجموعه قصر در ساعات زیادی از روز، تراکم جمعیت نسبتاً مناسب است. اقشار و گروه های سنی مختلف با اهداف متفاوت از اینجا عبور می کنند. موقعیت این منطقه باعث شده است که عده زیادی روزانه در این منطقه حضور پیدا کنند و حضور آنان موقتی و عبوری باشد. به همین دلیل ایستگاه های زیادی در این جا وجود دارند که شهروندان به این ایستگاه ها رفته و در آنجا می ایستند. این حضور هرچند کوتاه و موقتی نیز باعث آشنایی و صحبت دو نفر با هم می شود و می توان شاهد این تعاملات اجتماعی و مکالمه شهروندان در ایستگاه های موتر بود که بیشتر آن ها به داخل موتر نیز کشیده می شود. مسئله دیگری که به دلیل حضور موقتی و عبوری شهروندان در اینجا اتفاق می افتد، ایستادن آن ها در کنار سرک برای سوار شدن بر تاکسی می باشد. به دلیل نبود ایستگاههای برای تاکسی ها عده زیادی در کنار سرک و نزدیک به آن برای سوار شدن بر تاکسی می ایستند که این امر باعث اختلال در حرکت وسایل نقلیه می شود. وجود محل های زیادی برای نشستن و همچنین فضاهای سبز برای تفریح می تواند باعث آسایش بیشتر شهروندان شده و امکان جمع شدن و صحبت دوستان را با هم فراهم آورد. همچنین از این محل های نشستن می توانند برای خوردن و آشامیدن نیز استفاده کنند. که این امر به یک طرح مناسب و مدیریت صحیح فضا امکان پذیر می باشد.

تحلیل فرهنگ و هویت:

رویکرد مداوم به نواحی و مدرنیسم زاینده نیازهای اجتماعی و اقدامات مقطعی و شتابزده است و حوزه و محدوده ساختار سنتی را با تغییرات عمده روبه رو ساخته است. (کیانی، ۱۳۸۵) معماران قدیمی، بر اتصال خود با تاریخ، تأکید فراوان داشتند و تلاش کردند تا تاریخی تصویری را باز آفرینی نمایند و در عین نگاه به گذشته مدرن نیز داشتند در اطراف مجموعه قصر دارالامان با وجود بناهای تاریخی که در همجواری با این بنا تاریخی می باشد طراحی فضاهای اطراف آن دارای اهمیت ویژه ای می باشد. در طراحی فضای اطراف نیز باید نیازها و کمبودهای مدیریتی و کالبدی موجود در محدوده منطقه حفظ شود.

تحلیل وضع کاربری زمین:

وجود کاربری های فرهنگی زیاد در مجاورت قصر، پتانسیل این منطقه را برای تبدیل شدن به یک مرکز فرهنگی بالا برده است. باید توجه کرد که این کاربری ها با فرهنگی بودن بایده سازگار باشند زیرا هدف اصلی تحقیق علاوه بر طراحی فضای باز اطراف مجموعه، ایجاد یک فضای شهری مناسب، و تبدیل آن به یک مرکز فرهنگی و تجاری و تفریحی مناسب نیز می باشد. همچنین زیاد بودن برخی کاربری های درشت دانه که مدت کوتاهی از شبانه روز فعال هستند مانند کتابخانه و موزیم برای یک فضای شهری مناسب می باشد، و ایجاد سرزندگی و هویت بخشی به مکان رانیز به همراه دارد. از دیگر کاربری های لازم در نزدیکی قصر پارکینگ می باشد. از فعالیت های مهمی که در هویت بخشی فضا تأثیر دارد کافه ها و آبمویه فروشی ها و رستوران ها هستند. این کاربری ها نیز موجب استقبال مردم می باشد. همچنین کاربری های آموزشی و دانشگاهها که برای ارتقای فرهنگی این منطقه بسیار موثر است. البته باید توجه کرد که این کاربری ها نباید به حدی باشند که به مطلوبیت فضای شهری آسیب برسانند، و بهتر است بیشتر در خارج فضای شهری و در نزدیکی آن مجموعه وجود داشته باشند.

تحلیل مبلمان شهری:

مسئله مبلمان شهری در طراحی که توسط شهرداری کابل در حال اجرا می باشد، بررسی شده است و قسمتی از این طرح مربوط به ساماندهی مبلمان شهری است. البته هنوز هیچ گونه عملی در این مورد انجام نشده است و طرح شان در مورد ساماندهی مبلمان شهری چندان مشخص نیست. وجود مبلمان شهری مناسب و کارآمد می تواند تأثیر مطلوبی در ذهن شهروندان در جهت ایجاد حس آرامش و تعلق خاطر داشته باشد. همچنین طراحی هماهنگ عناصر مبلمان شهری با قدمت و تاریخچه فضاهای شهری می تواند در انسجام و نظم فضای شهر بسیار مؤثر باشد. طراحی و مکان قرار گیری هر یک از مبلمان شهری به کارایی و

نحوه استفاده شهروندان از آن بستگی دارد. در اطراف مجموعه قصر نظم خاصی در طراحی مبلمان های شهری دیده نمی شود. ایستگاه های موتور باید بانظم خاصی نصب می شوند موقعیت درست و شکل مناسب داشته باشند و یک ایستگاه موتور خوب باید دید خوبی به سواره داشته و سوار شدن به موتور از آن راحت باشد. این ایستگاه ها باید از مردم در برابر شرایط نامناسب جوی حفاظت کند و در مسیر موازی با پیاده رو باشند تا با حرکت عابرین در پیاده تداخل پیدا نکند. سطل های زباله باید در کنار پیاده رو و دسترس عابرین باشند تا دسترسی به آن ها برای عابرین پیاده راحت باشد و ریختن زباله درون آن ها نیز آسان باشد. سایر مبلمان های شهری نیز مانند تابلوها و علائم، صندوق ها، و ... باید به نحوی باشد که استفاده از آن ها راحت بوده و برای سایر شهروندان ایجاد مشکل ننماید و مانعی برای حرکت و دید شهروندان نباشند.

برنامه ریزی راهبردی SWOT

برنامه ریزی راهبردی SWOT از جمله مباحثی است که از به کارگیری آن در علم جغرافیا، به طور اعم، و برنامه ریزی شهری و ناحیه ای، به طور اخص، مدت زیادی نمی گذرد. در برنامه ریزی راهبردی سعی می شود با سنجش همه جوانب برنامه ها و پروژه ها، به اتخاذ بهترین و راهبردی ترین تصمیم پرداخته شود. برنامه ریزی راهبردی در واقع گونه ای از برنامه ریزی است که شیوه نظام یافته ای برای اخذ تصمیم ها و اجرای فعالیتها درخصوص شکل دهی و رهنمود هر سیستم، کارکرد، و شناخت علل آن است (مرادی مسیحی ۱۳۸۶). تکنیک یا ماتریس SWOT ابزاری برای شناخت تهدیدها و فرصت های موجود در محیط خارجی یک سیستم و بازشناسی ضعف ها و قوت های داخلی آن به منظور سنجش وضعیت و تدوین راهبرد برای هدایت و کنترل آن سیستم است. در واقع، این روش بهترین استراتژی برای سازمان هاست. این مدل بیشتر در مرحله تولید و ارائه برنامه راهبردی استفاده می شود. در این پژوهش نیز، سعی شده است با شناخت نقاط قوت و ضعف، فرصتها، و تهدیدها، که همان شناخت منظردید اطراف قصر دارالامان است. به ارائه راهبردهایی جهت تقویت و تکمیل راه حل های برای فضای باز اطراف مجموعه قصر دارالامان می پردازد. از دیدگاه این مدل، یک استراتژی مناسب، قوتها و فرصتها را به حداکثر و ضعف ها و تهدیدها را به حداقل ممکن می رساند. برای این منظور، نقاط قوت، ضعف، فرصتها، و تهدیدها در چارچوب کلی (SO, WO, ST, WT) پیوند داده می شود (رضایی و همکاران ۱۳۹۱)

همچنین وجود درختان فراوان در امتداد سرک اطراف قصر ایجاد وحدت بصری می کند و همچنین باعث محصوریت فضا می گردند و البته دید مطلوبی را به عناصر طبیعی ایجاد می کند. البته حضور موتورها و فرآوان و به خصوص کاستر ها در فضای باز اطراف مجموعه از مطلوبیت این دید کاسته است. در پیاده رو ها نیز تابلوهای تبلیغاتی مغازه ها و الحاقات اضافی بدنه ها دید نامناسبی را ایجاد می کنند.

جدول (۵-۱) نقاط ضعف، قوت، فرصت و تهدید SWOT

تهدید (T)	فرصت ها (O)	ضعف ها (W)	نقاط قوت (S)
نبودن زیر ساختهای شهری	وجود تابلوهای راهنمای بخش های مختلف بازار در بافت داخلی بازار	ازدحام و تردد افراد و برخورد بیشتر با عوامل حمل و نقل	همجواری با سایر مکان ها مثل انواع موزه ها و ...
مساعد نبودن حضور کودکان و نوجوانان	نظر مساعد برای حضور شهروندان	عدم حضور کودکان و مسن ها	حضور زیاد شهروندان در محل
خطرات امنیتی در مکان های مزدحم شهری	امکانات برای سازماندهی دست فروشان برای کمک به هویت بخشی فضا شهری	کمبود ایستادگاههای موتور در اطراف مجموعه و استفاده مردم از کنار سرک برای سوار و پیاده شدن به موتور	زیین پیاده روها و سرک ها توسط شهروندان در مناسبت ها ملی و مذهبی
کاهش حرکت مستمر و اسان با توجه به شرایط در پیاده روها	افزایش کاربریهای پذیرایی و تجاری سازگاری مراکز فرهنگی مانند کافی شاپ ها و کتاب فروشی ها	وجود برخی از کاربریهای دولتی که تنها در ساعت مشخصی در روز فعال هستند	وجود کاربریهای فرهنگی و تاریخی
استفاده از فضا های باز برای مراکز تجاری و مسکونی و دانشگاهها	وجود فضای مناسب برای تغییر فضای شهری با مدیریت فضا و امکانات	عدم هماهنگی و تراکم بیش از حد کاربریهای تجاری	وجود کاربریهای تفریحی و فرهنگی در اطراف مجموعه
نبود پارکینگ های مناسب و کافی برای شهروندان در اطراف مجموعه	امکان تبدیل ساختمانهای فرسوده به مراکز مسکونی و فرهنگی	نبود واحدهای مسکونی در اطراف مجموعه	وجود دو پارکینگ شخصی در نزدیکی
استفاده از طرح نما کامپوزیت و بیگانه با فرهنگ و معماری افغانی	امکان پیاده سازی و اجرای طرح پیاده روها با استانداردهای شهری	وجود ساختمانهایی با کیفیت پایین در اطراف	دسترسی مناسب به کل شهر

معرفی الگوهای در طراحی فضای باز:

برخی الگوهای مؤثر در طراحی این فضاها در جهت پاسخگویی به مشکلات کالبدی و مسائل معماری آنها عبارتند از:

تنوع فضایی :

در زنجیره فضاهای پر و خالی باید تنوع فضایی لازم در ترکیب را رعایت و از تکرار متوالی آنها خودداری کرد. تا آدرس دهی و تصویر بصری واضحی را برای ساکنان فراهم آورده و از گیج شدن و عدم تشخیص مکانی ساکنان جلوگیری به عمل آید.

سلسله مراتب:

رعایت سلسله مراتب فضایی در هر قطعه فضای باز بین مسکن برای معرفی حریم این فضا و میزان خصوصی بودن و در نهایت تامین امنیت آنها ضروری است. سلسله مراتبی نظیر ورودی، فضای عبور و مرور و فضای مکث و ... مد نظر می باشد.

دید و اشراف

نحوه ترکیب توده های بسته و فاصله بین آنها باید به نحوی باشد که میزان دید و اشراف واحدهای مسکونی به یکدیگر را به حداقل ممکن برساند.

نور و سایه:

فضای باز باید تامین کننده فاصله لازم جهت استفاده از نور طبیعی برای واحدها و عدم سایه اندازی ساختمانها بر روی یکدیگر باشد.

باد:

مشکلات مربوط به بادهای مزاحم را می توان با کاشت درختان و گیاهان مناسب در این فضاها و هدایت آنها به خارج از توده های مسکونی حل کرد

صوت :

برای جلوگیری از انتقال اصوات مزاحم نظیر صدای اتومبیلها و بازی کودکان و ... اولین اقدام ایجاد فاصله با منبع صوت (فضای باز) و دومین اقدام استفاده از درختان و بوته ها جهت جذب این اصوات می باشد.

معرفی الگوهای در طراحی اجزاء و عناصر فضای باز مسکونی:**پیاده روها:**

پیاده روها از مهمترین اجزاء فضاهای باز مسکونی هستند. طبق آیین نامه طراحی راه های شهری (مسیرهای پیاده- دسترسی ها) وزارت مسکن و شهر سازی برخی نکات مهم در طراحی پیاده روها عبارتند از:

- کوتاهی مسیر های دسترسی، زیرا عابران معمولاً کوتاهترین مسیر را انتخاب می کنند و در صورت عدم برآوردن این نیاز شاهد عبور آنها از وسط فضای سبز و مکانهای غیر مجاز می باشیم.

- ایمنی مسیرها، جدا بودن مسیر سواره از پیاده مخصوصاً مسیرهای دسترسی بچه ها به مدارس.

- راحتی و مسطح بودن مسیرهای عبوری و عدم کاربرد شیب های تند. حداکثر شیب مجاز ۲ درصد می باشد. (مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن، ۱۳۷۸)

- عرض مفید پیاده رو در مناطق پر تراکم حداقل ۱/۵ متر و در مناطق با تراکم متوسط حداقل ۱/۲۵ متر است. (سازمان برنامه و بودجه، ۱۳۷۵)

- ایمنی پله ها با استفاده از نرده، دستگیره و کاربرد رمپ در کنار پله برای استفاده معلولین.

- استفاده از کفسازیهای متفاوت با رنگهای گوناگون برای هدایت عابران در تقاطع ها و محلهای اتصال معابر پیاده به معابر سواره

- ایجاد زیبایی در پیاده روها با استفاده از کاشت درختان و فضای سبز و ایجاد تنوع در مسیر با ایجاد فضاهای مکث و حرکت و ...

یا مسقف نمودن بعضی از قسمتهای مسیر جهت پاسخگویی به مسائل اقلیمی نظیر سایه و بارندگی.

- تامین امنیت مسیرهای پیاده از طریق نصب چراغها و نور پردازی در شب.

مسیرهای سواره:

بهترین خیابانهای فرعی، خیابانهای حلقوی کوتاه و خیابانهای بن بست یا دور برگردان هستند چون امن ترین دسترسی به منازل شخصی را فراهم می کنند. همچنین بن بست ها و دور برگردانها محل مناسبی برای توقف موقت ماشینهای شهرداری نظیر ماشینهای جمع زباله، آتش نشانی و ... محسوب می شوند.

فضای سبز:

فضای سبز یکی از مهمترین عناصر تشکیل دهنده فضای باز مسکونی شمرده می شود. امروزه جامعه شناسان، روان شناسان و پزشکان بر این باورند که فضاهای سبز علاوه بر تأمین بهداشت محیط مسکونی، نقشی مثبت در سلامتی شهروندان به عهده دارند.

کارکردهای زیست محیطی فضای سبز در شهرها عبارتند از: کاهش آلودگی های هوا، کاهش آلودگی صدا، تولید اکسیژن، جذب دی اکسید کربن، کنترل تشعشعات و بازتاب نور، کنترل باد، زیبایی آفرینی، ایجاد سایه و چشم انداز و تلطیف هوا است. (نوذری، ۱۳۸۵)

فضای سبز وقتی در کالبد شهری قرار می گیرد، گرایش سلسله مراتب شهری پیدا می کند و به مقیاسهای متفاوتی در سطح شهر تقسیم می شود. معمولاً نحوه استفاده از فضای سبز براساس شاخص فاصله و موقعیت آن همگام با سلسله مراتب شهری معین می شود (وزارت مسکن و شهرسازی، ۱۳۶۷، ص ۳).

یکی از راههای جهت یابی استفاده از حس بویایی علاوه بر حس بینایی است. برای تحریک حواس بویایی و بینایی می توان از انواع درختان و گلها با عطر متفاوت، بافت برگها و رنگهای متفاوت استفاده کرد.

فضای بازی کودکان:

بازی یکی از مهمترین عوامل در شکوفایی و بالندگی جسم و روان کودکان است. بزرگترین بخشهای بازی انفرادی و گروهی کودکان باید در فضاهای باز مسکونی و در بیرون خانه صوت گیرد، زیرا اولین مکان برخورد مستقل کودک با جهان خارج از خانه است.

بنابراین برنامه ریزی و طراحی فضای بازی در فضاهای باز مسکونی باید پاسخگوی نیازهای کودکان و نوجوانان باشد. در یک مجموعه، زمین ها و سطوح گوناگون بازی باید برای به حداقل رساندن مزاحمت ناشی از انتقال سر و صدا به واحدهای آپارتمانی به شکل مناسبی مکان یابی شوند. حریم اطراف فضای بازی می تواند تعریف شده و با درختچه هایی از محیط اطراف جدا شوند. زمین بازی باید در جایی واقع شود که تا حد ممکن در طول روز نور و آفتاب بیشتری دریافت کند و در فواصل نزدیک به ساختمانهای مسکونی قرار گیرد و هیچ کودکی برای استفاده از آن نیاز به عبور از خیابان نداشته باشد.

محل های نشستن:

نشستن تحت تاثیر دو دسته شرایط خاص است: اقلیم و فضا. به اختصار باید گفت عمل نشستن فقط جایی شکل می گیرد که شرایط محیط بیرونی مطلوب و مناسب باشد و محللهای نشستن به مراتب با دقت بیشتری نسبت به محللهای سر پا ایستادن انتخاب می شوند.

طبق مشاهدات نیمکتهایی که دید بهتری به فعالیتهای پیرامون خود دارند، بیشتر از نیمکتهایی که دید کمتری به اطراف دارند مورد استفاده قرار می گیرند.

بنابراین نحوه طراحی محل نشستن و چگونگی قرارگیری نیمکتها، نوع ارتباط اجتماعی افراد را تعریف می کنند. بهترین مصالح برای نیمکت، مصالح نرم مانند چوب است و مصالح سخت که گرما و سرما را منتقل می کنند مانند بتن برای سالمندان ایجاد ناراحتی می کند. بهتر است فاصله بین نیمکتها بیش از ۱۰۰ متر نباشد.

نتیجه گیری:

شهر بزرگترین نماد تمدن بشری است که بشر آن را برای امنیت و آسایش خود بنا نموده است. پس هرچند که هویت شهر خود معلول فرهنگ شهروندان آن است؛ لیکن فرآیند شهروندسازی را تحت تاثیر قرار داده و می تواند باعث تدوین معیارهایی مرتبط با مشارکت و قضاوت نزد ناظران و ساکنان گردد. بافت کالبدی و ساختار مکانی-فضایی شهرها نیز یکی از مهم ترین ابعاد هویتی شهرها را شکل می دهد. از این رو شناخت این بخش از شهرها می تواند به شناخت بیشتر سایر ابعاد اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی نیز بینجامد. با وجود این، طراحی فضاهای شهری با تمامی تسهیلات و تجهیزات، محیط مناسبی برای زندگی و فعالیت شهری فراهم می آورد. اگر نگاهی به روند شهرنشینی در افغانستان داشته باشیم، می بینیم که در دوره های تاریخی مختلف شدت و ضعف زندگی شهری بر اساس تحولات مختلف در این کشور متفاوت بوده است. افغانستان به نسبت قدمت تاریخی سرزمینی خود دارای شهرهای بزرگ و صاحب نام و نشان در ادوار مختلف بوده است که کابلستان یا شهر کابل مدت زیادی با این نام و نشان دارای اہت و عظمت بزرگی در تاریخ این سرزمین محسوب می شود اما پس از سال ۲۰۰۱ و با شکل گیری یک نظام جدید پس طالبان روند شهرنشینی نه تنها در این شهر بلکه در اکثر مراکز ولایات و شهرهای کلان کشور سرعتی بیش از حد را تجربه می کند. نتیجه این وضعیت ازدیاد نفوس شهرها و و انباشت و تمرکز جمعیت شهری در افغانستان می شود. از طرفی توسعه شهرها در پیرامون هسته های قدیمی سرعت بیشتری را تجربه می کند و شهرهای به سرعت در جهت کلان تر شدن پیش می رود. در این میان نقاط جدید شهری نیز به این شهرها افزوده می شود و بافت های قدیمی و سکونت گاههای پیرامون شهرها نیز در دل شهرهای کلان هضم می شوند. قصر دارالامان از بناهای تاریخی افغانستان است. این ساختمان به فاصله هشت کیلومتر به طرف جنوب غرب شهر کابل در حوزه چهاردهی کابل که قبلاً افشارتپه نام داشت، در زمان امان الله خان ساخته شده است براساس طرح توسعه شهر کابل در منطقه ای حدود ۳۱۵ هکتار در اطراف کاخ دارالامان می باشد که از کمر بند سبز تا کاخ تاج بیگ ادامه دارد. چشم انداز قصر از لحاظ الهام بخشیدن به برنامه ریزی و تفسیر آرمانها و تقویت فرهنگ هویت افغانستان و مجتمع های اداری دولتی جزء مهمی از منطقه جدید تکمیل محسوب خواهد شد

برخی مزایای کاربرد فضاهای باز به شرح زیر می باشد:

- ۱- تأمین امنیت فضاهای شهری توسط بدنه ها از طریق ایجاد حریم، سلسه مراتب و حفاظت از شرایط آب و هوایی
- ۲- افزایش تعاملات اجتماعی و ساخت و سازهای جدید آمیخته با هویت و الگوهای پایدار سنتی .
- ۳- بهره مندی از سطح قابل قبول امکانات گذران اوقات فراغت، عبور و مرور و سایر خدمات شهری.
- ۴- برقراری پیوند کالبدی بین مسکن و بافتهای در برگیرنده آنها و تاثیر مستقیم آن بر سیما و منظر شهری. به طور کلی یکپارچگی بافت، هویت و خوانایی، امنیت و زیبایی نتیجه مستقیم ترکیب بدنه هاست و منظر شهری تنها مختص به فضاهای باز جداگانه ای مثل پارک، باغ و ... نیست بلکه همه خرد فضاهای باز بین توده های مسکونی و غیر مسکونی تأثیرات بصری قابل ملاحظه ای دارند که تأکید بر آنها از طریق تظاهر بدنه ها، کلیت منظر یک شهر را به وجود می آورد.

پیشنهادات

- مدیریت شهری بااختیارات تام در مباحث میراث فرهنگی، تهیه برنامه های شهرسازی و توسعه، مشارکت بابخش عمومی و خصوصی، استفاده از حمایت دولت محلی و دولت مرکزی.
- اهمیت دادن به ابعاد علمی - تخصصی طراحی فضای اطراف بافت و بناهای تاریخی و ترویج آموزش های علمی - کاربردی در مراکز آموزش عالی، فنی و حرفه ای و شرکت های پیمانکاری.

-تنظیم سیاست های دراز مدت، راهبردهای اجرایی، برنامه ریزی هدفمند و برنامه اجرایی منبعث از شناخت مراکز شهرهای تاریخی، قوانین تاثیر گذار و روشهای متداول و اولویت بندی بامبانی حفظ بافت و بناهای باارزش تاریخی.

-اضافه کردن فضا های تفریحی برای اطفال و نوجوانان مانند محل های بازی و سرگرمی در نزدیکی و اطراف مجموعه تاریخی

-بازسازی ساختمانهای کهنه و فرسوده

-طرحی برای بازسازی و نوسازی مجتمع های مسکونی در فضای اطراف مجموعه تاریخی

-حذف فعالیت ها و کاربری های غیر همخوان و ناسازگار با ماهیت و شکل فضا

-اضافه کردن کاربریهای مانند کافی شاپ ها و رستوران ها

-اضافه کردن مجتمع تفریحی - ورزشی در فضای مورد نظر در نظر گرفته شده است.

-در نظر گرفتن شیب مناسب و مدیریت آبهای باران و برف در فصول بارندگی وزمستان.

-در نظر گرفتن مسیر برای ولیچر و افراد دارای معلولیت جسمانی

-در نظر گرفتن مسیر مشخص برای افراد دارای معلولیت دیداری.

-توسعه قابل توجه وسائط نقلیه عمومی چون مترو و اتوبوس با استفاده از آخرین فناوری ها، علاوه بر تأثیر محسوس کاهش اتومبیل در شهر و در نتیجه کاهش آلودگی، منجر به افزایش تردد پیاده شهروندان در شهر نیز شده است.

-توسعه مراکز متعدد شهری شامل خدمات تجاری و تفریحی، میدین و پیاده راهها که علاوه بر افزایش قابل توجه فضای سبز منجر به حضور بیشتر مردم در فضای شهری شده است.

-افزایش قابل توجه المانهای شهری شامل علائم راهنما، مبلمان شهری، المان های نمایشی -بیانی (تندیس ها و یادمان ها) جهت اطلاع رسانی و افزایش دانش و بینش عمومی.

-افزایش پارک ها - جنگلها در درون شهرها که علاوه بر تأثیر قابل توجه به کیفیت هوای شهری منجر به زیبایی بصری قابل توجهی شده است.

طرح پیشنهادی فضای اطراف قصر دارالامان:

طراحی فضای باز اطراف مجموعه قصر دارالامان خیلی دارای اهمیت است پیشنهاداتی برای طراحی فضای اطراف قصر، براساس طرح توسعه شهر کابل شده است که به شرح زیر می باشد:

طرح توسعه مدرنیته:

این طرح به تکه های کشاورزی وامکانات رفاهی می پردازد برنامه چشم انداز متنوع دارد جمعیت منطقه یک اصل کلیدی از چارچوب استفاده از جامعه است و به فضای عمومی مانند مساجد ومدارس، که احساس مالکیت و ترویج نظارت بر قلمرو عمومی اشاره دارد. قصر دارالامان از بناهای تاریخی افغانستان است. این ساختمان به فاصله هشت کیلومتر به طرف جنوب غرب شهر کابل در حوزه چهاردهی کابل که قبلاً افشارتیه نام داشت، در زمان امان الله خان ساخته شده است.

نوع گوناگونی از نوع بلاک شهری پیشنهاد شده است تا یک شکل پویا شهری ایجاد شود برای شرایط مختلف بازار قابل انعطاف است. طیف وسیعی از انواع بلاک در بالا نشان داده شده است بیشتر در دستورالعمل های مربوطه قرار می گیرد. شماره گذاری به بلاک های شهری اشاره دارد.

به جای قطعه، و مربوط به دستورالعمل نوع بلاک های مختلف پیشنهاد شده است.

بلوار قصر دارالامان:

درالگوی ساختار شهری بلوار از عناصر مهم قصر ساختمانها و فضاهای شهری در نظر گرفته شده است. شهر کابل از جمله شهرهای پایتخت دارای خیابان ها امکانات، پارکها و آثار تاریخی می باشد که این شهر را از جنبه های تاریخی، اجتماعی و فرهنگی، نظامی، سیاسی دارای اهمیت قرار داده است. چشم انداز طراحی قصر دارالامان تقریباً به صدسال می رسد پس باید به فرهنگ و میراث این شهر اهمیت قائل شد و کابل را به سوی مدرنیته هدایت کرد

بلوکها و کریدور فضای اطراف قصر:

کریدور قصر دارالامان و تبدیل آن به یک واحد متحد که شامل ترانزیت عمومی در داخل این مجموعه قرار دارد و هر بخش آن از راهرو ها و بلوار ها تشکیل شده است که فرصت های جدید برای توسعه شهری و اجتماعی است. بازسازی و ساماندهی محله به توسعه نیز کمک می کند. همچنین در بخش سرمایه گذاری ها در بخش حمل و نقل و برنامه های اجتماعی نیز می توان از زمین های اطراف استفاده نمود. در بخش شمالی مشخصه های سیستم های طبیعی و چشم انداز ها مطرح گردیده است که شامل باغ وحش، باغ، پارک عمومی که در ادامه با رودخانه کابل ادغام می گردد که ادغام اینها ترکیبی زیبایی از یک بلوک دارای محیط زیست، فرهنگ و تفریح می باشد. شبکه خیابان ها و بلوک ها در این بخش و اطراف قصر یک فرم مدرن به فضای منطقه می دهد و دسترسی به محله های اطراف را تقویت می نماید. کاخ دارالامان با طراحی منظره جزء نماد های نمادین افغانستان در مختصات منطقه می باشد. همچنین تقویت زیر ساخت ها، حمل و نقل و ارتقای کیفیت محیطی باعث توسعه منطقه می شود.

ساختار فیزیکی موقعیت قصر:

موقعیت قصر در یک تپه ای واقع شده است که ارتفاع آن از زمین های اطراف بسیار بالاتر بوده و قصر را بایک چشم انداز ویژه نسبت به اطراف آن مشرف قرار داده است. یک سالن جدید موسیقی ملی، کمپلکس اداری شامل وزارت خانه ها و ادارات حکومتی، مجتمع های آموزشی و دانشگاهی مجموعه پارلمان و شورای ملی در این طرح پیرامون قصر پیش بینی شده است.

سیستم چشم انداز بهم پیوسته شهر کابل با فضای اطراف قصر:

سیستم چشم انداز بهم پیوسته قصر:

بر اساس یک مطالعه هیدرولوژیکی، آب باران مستقیماً از منطقه خارج نمی شود بلکه به رودخانه کابل و خیابان های همجوار منتهی می گردد. پوشش گیاهی، چشم انداز و محیط زیست شهر به هدایت جریان آب از طریق جریان آب از طریق رواناب و بلوار به رودخانه کابل هدایت می شود.

بازسازی سرک دارالامان:

یک باغ سه کیلومتری دارد. از انواع محله ها و بخش ها تشکیل شده است. دارای چشم انداز فرهنگی و مدنی می باشد در حالی که امنیت زمین های عمومی را تامین می کند برای یک پارک جدید، بازسازی محیطی و بازسازی استراتژیک آلی شهرک ها و باغ ها پیشنهاد شده است. در تقاطع بلوار یک پل راهرو که نشانگر بصری منطقه می باشد.

منابع :

- ۱- بحرینی، سیدحسین، ۱۳۸۲، فرآیند طراحی شهری، انتشارات دانشگاه تهران
- ۲- پاکزاد، جهانشاه، ۱۳۸۵، راهنمای طراحی فضاهای شهری در ایران، شرکت طرح و نشر پیام سیما
- ۳- لنگ، جان، ۱۹۳۸- طراحی شهری گونه شناسی رویه ها و طرح ها همراه با بیش از پنجاه مورد خاص/تالیف جان لنگ؛ ترجمه حسین بحرینی - تهران: دانشگاه تهران، موسسه انتشارات، ۱۳۸۶؛ چاپ پنجم: تاریخ انتشار: ۱۳۹۳.
- ۴- لینچ، کوین، ۱۹۱۸-م. تئوری شکل شهر/ تالیف کوین لینچ؛ ترجمه حسین بحرینی. ویراست ۲؛ تهران: دانشگاه تهران، موسسه انتشارات، ۱۳۸۱. چاپ هفتم، تاریخ انتشار: ۱۳۹۴.
- ۵- مرادی، محمد، ترک زبان، شقایق، مقاله ضوابط طراحی معماری در بافت تاریخی، نشریه شهر معماری بومی، شماره ۱، زمستان ۱۳۹۰
- ۶- یزدانی امیری، محمود و یاری، ارسطو؛ هویت، شهر و جغرافیا، دوفصلنامه اندیشه جغرافیایی، شماره ۱ اول، تابستان ۱۳۸۶

منابع انگلیسی:

- <https://lastsecond.ir/news/windsor-castle>
- <https://www.google.com>
- <https://www.eavar.com/fa/blog/2017/2/14/129420/alhambra-facts-granada>
- <https://fa.wikipedia.org/wiki/>
- <https://chamedanmag.ir/>